

palatal (BDLC IV, 226), *pegaré* el futur a Pollença (BDLC XI, 45); tanmateix justament a Son Cervera sembla que pronuncien *az liédros m en pagíet* 'els lladres m'han pegat' (BDLC XI, 37).

No és estrany, doncs, que a les Illes menors, Menorca, Eivissa i Formentera, hagi quedat d'això una relíquia en el canvi de *pegar* en *pigar*: «*Se'n pigaren* costa a costa / i, a sa vova des Matar / trobaren un munt de guixes: / tots se'n varen carregar / —Per llavor, en ser-ne a la barca, / ja tendrem que apareiar», narratiu anònim p. p. Villangómez (*Llibre d'Eivissa*, 82); intr. «colpetjats de *pigá* as pênyes», i tr. «em *pi-gávə* pedrades», «et *piaré* un parei de *xareques!*» St. Vicent de Sa Cala (1963). A Menorca *pigar sota* «bot per agafar, tirar-s'hi damunt» i *pigar-la* per 'enganyar', Ferrer Ginart (*Rond.*, 224); «Se fosca 'ls agafà an es bosc de Binidunís. Veren un llumenaret, i creent que seria es de ses cases d'un lloc, hi *pigaren* cap-dret; i allà, enmitj des bosc, hi trobaren una casa», Camps Merc., *Folk. Men.* II, 54 (també I, 38). Ara bé això, almenys a Menorca, només és pretònic; com observa Ferrer G., alternen *pega/pigar*, el mateix que *deixa/dixar*; de fet, la dita és «qui a l'amo no pot *pigar*, / *pega* an es ca», Camps Merc. (I, 277).

DERIV. de *pegar*: *Pegat* 'emplastre' [1465]: «si és còlica passió fer-li'n un *pegat* sus lo mal», Receptes valencianes de Micer Joan (BABL VII, 421): més documentació valenciana del S. XV en *DAG.* i *AlcM.*, però no és menys general en el Princ. i a les Illes; «*pegat* per a malaltia: epithima», Busa-N (any 1507); «*pagat*, *pegat* o *emplastre*: emplastrum, fomentum; *per a cloure*, escharoticum medicamentum; *pegat* que's posa sobre la nafra o colps; ~ del mitg del cos», *DTO.* 1647. Un *pegat* (p. ex. un *pegat de resina* posat per curar certes úlceres de persones o d'animals) és diu en aranès *üm pége* [1930 ---], mot no assenyalat pel meu *Voc. Aran.*, i també bearn. *pêje* o *pêtje* té sentit relacionat (Palay): s'ha d'enllaçar amb el su. fr. i lionès *égi pèdz*, 'pega' (ZRPb. XXII, 488) i amb el sard *pidi-yu < pigbidu* 'negre' (Schuchardt, *Rom. Etym.* I, 40; *M.L., It. Gramm.*, § 284, *Rom. Gr.* I, § 590) metàtesi le **pīciū*s, comparables al nostre *fetge* i a l'it. *sùdi-uo < sùcido*.

Pegat + 'zona, rodal', no recollit enlloc, però comúíssim en tot el centre-nord del Princ. Alguns han cregut que podia venir de *PAGUS*, tenint en compte sobretot que la gent de Manresa (1928) parla molt del *pegat le Bages* (i més aviat referint-se als pobles immediats l'O. de la ciutat, que duen el nom de St. Benet, Sant Fruitós, St. Mateu i Castellnou de Bages), allegant que corresponen a la grandària d'un pagus romà; però al apd'aval no és argument gens sòlid, car justament no li diuen parlant de la comarca de Bages, sinó només l'un bocí d'aquesta, que per contrast amb ella li donen el nom de 'rodal', 'rodalia'. La cosa nasqué segurament aplicant-ho a un rodal de bosc on es donen tals tals arbres, i en conseqüència té un color diferent: ni degué haver comparació amb els pedaços o escacats l'un vestit de colors varis: «allà dalt trobareu un *pegat* l'alzines (després tot són pins)», Busa (1935), «és un

bosc que hi ha blades només en alguns *pegadéts*» Tuixén (1964); «d'aquell *pegat* d'arbres que es veu al mig de la plana en diuen Trobesmates» Das (1935); la diferència en color és el que revela la presència d'un *pegat* o d'un pedaça (cf. l'ex. de *PEDAÇ* en el *Decam.*).

Car en efecte enlloc no és d'ús tan general com a Cerdanya Central i Baixa: un *pagat de terreno* ho vaig sentir allà a tots els pobles (1935), incloent-hi el Baridà («més enllà del Serrat de l'Asclada hi ha un *pegat* que en diuen Comajordana» Lles, 1935), i a tots dos vessants del Cadí; ja en tinc nota ja a la Plana de la Seu, on la *a* es distingeix bé de la *e*, si en canvi a Adraén («a la cara d'ací de la Muga hi ha un *pagat* que en diuen Solanelles», 1935) amb *e*, però cal tenir en compte que Adraén té un parlar xipella que avui oscilla entre *a*, *a* i *e* en posició pretònica: del mateix acompanyant vaig anotar la *keróza*, *al perefilós*, però *planéj del polát*, *al kumalaró*, *turén pragón*, *fon dals kapólans*, *abejanét*, *al komejá*; i a Tuixén vaig anotar «La Castella és un *pegat* a prop del riu».

En tot cas ja no hi ha vacil·lació sinó pronúncia neta-ment occidental a Oliana, i allí: «Lo Pinyer és un *pegat* de terra vora el riu Reixà» (1957); ni a Cambrils d'Odèn, on ja entrem de ple en la zona de freqüència màxima d'aquesta expressió: «Lo Planàs és lo *pegat* millor del terme», «Coma-de-Sèn és un *pegat* que hi ha a la Sucarrada», «Llinars és un *pegat* de país», «Què és *Los Racons?* —És un *pegat*»; «Què són les Queredes? —Uns *pegats* de terreny», «més enllà hi ha un *pegat* que en diuen *Els Gelats*» Odèn-Canalda (1964); i a tot l'Alt Cardener, que és de parlar neta-ment oriental, se'n van trobant molts, a Gósol, Guixers, i a l'Alt Navès.

Pegadella [Belv.: «costra de leche»: «la *pegadella* de la suor», Coromines; «quan estigui curat li faré un petó a cada galta. —Anem, quines coses de dir... —Però s'hauria de rentar aqueixa *pegadella* que té a la cara. —Murriet!», id. (*La Dona Lletja* I, *A recés*, p. 158). *Pegada*. *Pegadis*. *Pegador*. *Pegadura* [Busa-N.].

Pegaire [1883, *DAG.*]. *Pegajós* castellanisme intolerable (no en OPou, si no és en eds. tardanes, i hi deu ser err. tip. per *pegalós*). *Pegalós* [princ. S. XV]: «Senyor meu --- visita lo meu cor, e fes per manera que s'acost a tu la mia ànima, la qual has delliturada e despullada del *pegalós* vosc de la mort», BOLíver (*Excitatori*, *NCl.*, 214); «*pegalós* ab pega: piceatus; *pegalós* ab visc: viscosus»; usual fins a Ribagorça: «el terreno ruralenco és una terra vescosa, *pegalosa*» Güel (1957) (no trobo encertada ni gaire necessària la nota morfològica de Montoliu, *BDC* IV, 14). Avui és més usual *apegalós* (Lab. 1839, també com a nom de planta *apegalosos*); «si tu sabies la nosa que em fan els Roig --- d'una gent tan *apelagosa* se n'ha de fugir sempre», NOLLER (*Pilar Prim* VI, O. C., p. 103); «els de Les Borges tenen fama de ser *apegalòzors*» El Vilosell (1936); també dit de les plantes a Ribag.: «el cospí és *apegalós*» (o sigui els *gossos*) Bonansa (1957).

Pegament [Busa-N.]. *Pegamoi*. *Pegamot*. *Peganya*, *peganyós*: deformació de *lleganya* per contaminació de